

10. SINIFLAR COĞRAFYA DERSİ I. DÖNEM I. YAZILI ÖRNEĞİ

Puanı:

Adı ve Soyadı:

Sınıf:

No:

Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerleri uygun ifadelerle tamamlayınız.

- * Kalker ..... ve ..... etkisi altında kalarak mermere dönüşür.
- * Orojenez esnasında kırılma sonucu yukarıda kalan kısım ....., altta kalan kısım ise ..... adını alır.
- * Bitki ve hayvan kalıntılarının belli alanlarda birikip sertleşmesiyle ..... kayaçlar oluşur.
- * Anadolu'nun her yıl birkaç cm yükselmesi iç kuvvetlerden .....'e örnektir.
- * Dünyada depremlerin ve volkanların en yoğun olduğu yer büyük okyanus çevresidir. Buraya ..... Denir.
- * Sial tabakası karaların ve dağların altında ..... dir.
- * Granit ..... taş grubuna örnek verilebilir.
- * Magma üzerinde yüzen yerkabuğu parçalarına ..... denir.
- * Mezozoikte (2. Jeolojik zamanda) Anadolu'nun bulunduğu yerde ..... adlı bir deniz vardır.
- * Jeolojik süreçte yeryüzünde ..... adı verilen tek bir kıta vardı. Bütün kıtalar onun parçalanmasıyla bu günkü şeklini aldı.
- * yerkabuğu hareketleri sonucu oluşan fay hatları ve bağlı meydana gelen depremlere ..... depremler denir.
- * Alp Himalaya dağları ile ülkemizdeki Kuzey Anadolu ve Toros dağları Senozoik diye adlandırılan ..... jeolojik zamanda oluşmuştur.
- * En eski zamanda oluşan maden taşkömürüdür. Bu yüzden kömür madeninin olduğu yerlerde deprem riski ..... dir.
- * Epirojenez sonucu karanın alçılmasıyla bazı yerlerin sular altında kalmasına deniz ilerlemesi ..... Denir.
- * Yüzeysel volkanizması sonucu oluşan bir iki yeryüzü şekli yazın. ....
- * Bilinen en sert taş ..... dir.
- * İstanbul, İzmit, Sakarya, Bolu gibi şehirler ..... fay hattı üzerinde bulunur.
- * Toros Dağları iç kuvvetlerden ..... sonucu oluşmuştur.
- * Kalker, kayatuzu gibi eriyebilen kayaçlar ..... kayaç grubundandır.
- * Depremin büyüklüğünü ölçen alete ..... denir.
- * Hindistan levhasının Avrasya levhasına çarpması sonucu ..... Dağları oluşmuştur.
- * Zonguldak, Anamur, Yıldız Dağları gibi bazı yerler birinci zamandan kalmış ve sertleşmiş arazilerdir. Bu tür arazilere ..... Denir.
- * Yerin yapısı üç tabakadan oluşur. Bunlar ....., ... ve ..... dir.

Aşağıdaki ifadelerden doğru olanların yanına "D", yanlış olanların yanına "Y" yazınız. (Her biri 1 puan)

- * Tortul kayaların en önemli özelliklerinden biri de içlerinde fosil bulundurmalarıdır. ( )
- * Travertenler başkalaşım kayaçları grubundandır. ( )
- * Ülkemiz, Anadolu'nun sıkışması sonucu oluşan üç önemli fay hattına sahiptir. ( )
- * Yoğunluğu, sıcaklığı ve kalınlığı en fazla olan katman yer kabuğudur. ( )
- * Dünya üzerinde taş kömürü yataklarının oluşumu 3. Jeolojik zamanda gerçekleşmiştir. ( )
- * Genç oluşumlu arazilerde deprem ve volkan riski yüksektir. ( )
- * Ege bölgesi dördüncü zamanda oluştuğu için buradaki arazi jeolojik olarak sağlamdır. ( )
- * Doğu Anadolu'daki Ağrı, Süphan gibi dağlar Orojenez sonucu oluşmuşlardır. ( )
- * Ülkemizde çökme depremleri kalkerli arazinin yaygın olduğu Akdeniz'de görülür. ( )
- * Dayk, batolit, lakolit gibi terimler yüzeysel volkanizmasına örnektir. ( )
- * Türkiye, İtalya, Japonya gibi ülkeler levha sınırlarında yer alır. ( )

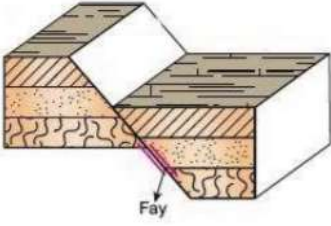
Aşağıdaki olayların hangi iç kuvvetin etkisiyle oluştuğunu örnekteki gibi işaretleyiniz.

Olaylar	Epirojenez	Orojenez	Volkanizma	Deprem
Japonya'nın başkenti Tokyo'nun her yıl 2 cm çökmesi	✓			
Erciyes, Ağrı ve Nemrut gibi dağların oluşumu				
Kıyılarda taraçaların oluşması				
Horst ve Graben kırıklarının oluşması				
Toros Dağları'nın oluşması				
Tsunaminin meydana gelmesi				
Karater ve kalderanın oluşması				
İskandinav yarımadasının her yıl yükselmesi				
Etna, Vezüv, Fuji gibi dağların oluşması				
Büyük Okyanusta Havai gibi adaların oluşumu				

Aşağıdaki kayaların nasıl oluştuğunu örnekteki gibi işaretleyiniz.

Kayaç	İç Püskürük	Dış Püskürük	Fiziksel Tortul	Kimyasal Tortul	Organik Tortul	Başkalaşım Kayaç
Kumtaşı			✓			
Granit						
Kireçtaşı						
Obsidyen						
Mermer						
Taş kömürü						

TEST

1. Yandaki yapının yaygın olarak görüldüğü bir bölgede,

- I. Jeotermal sular
- II. Tektonik depremler
- III. Karstik mağaralar
- V. Çığlayanlar gibi

özelliklerden hangilerinin görülme olasılığı fazladır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) I, II ve III

2. Masif adı verilen araziler yer kabuğunun en yaşlı arazileridir. Buralar durgun olduğu için deprem ve volkanik olaylar masiflerde görülmez. Buna göre aşağıdaki yerlerin hangisinde masif arazilere daha çok rastlanır?

- A) Filipinler B) Japonya C) Yeni Zelanda D) Rusya E) İtalya

3. Yeryüzünden yerin derinliklerine inilmesini fantastik bir romanla anlatan Jules Verne, "Arz'ın Merkezine Seyahat" isimli kitabında bir yanardağdan yerin derinliklerine girildiğini, mağaralardan geçildiğini, yolda milyonlarca yıl öncesinde yaşamış canlılar ile karşılaşıldığını, yolculuğun sonunda başka bir yanardağdan yeryüzüne çıktığını anlatır. Buna göre Jules Verne'nin Yer'in merkezine ulaşılması için yanardağların kullanılabileceğini düşünmesi aşağıdakilerden hangisinden kaynaklanmış olabilir?

- A) Yanardağlardan çıkan lavların yerin derinliklerine uzanan bacalardan geldiğini tahmin etmesi
B) Yanardağların yüksek ve dik yamaçlardan oluşması
C) Yanardağların gizemli bir yapısının olduğuna inanması
D) Yanardağların yerleşim alanlarına uzak olmasının getirdiği bir cazibeye sahip olması
E) Yanardağların etrafında farklı medeniyetlerin yaşamış olduğuna inanması

4. Orojenik hareketler sırasında aşağıdakilerden hangisi oluşmaz?

- A) Graben B) Krater C) Horst D) Antiklinal E) Senklinal

5. Tehlikeli olmasına rağmen Volkanik alanlarda yerleşmenin sebebi aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) O çevrede başka yerleşim bölgelerinin yokluğu
B) Volkanın çok iyi bir doğal ısı kaynağı oluşu
C) Volkanlar çevresinin turizm bakımından canlı oluşu
D) Volkanik toprakların çok verimli oluşu
E) Volkan çevresinde yerleşmenin bir gelenek oluşu

6. Türkiye'de geçtiğimiz dönemlerde kesinlikle Epirojenez görülmüştür diyen bir araştırmacı aşağıdakilerden hangisini kanıt gösterebilir?

- A) Egeid karasının çökmesini
B) Yükseltinin doğuya doğru artması
C) Kıyılarda delta ovasının oluşmasını
D) Kıvrım dağların varlığını
E) Tektonik göllerin çok olmasını

7. İtalya'daki Venedik şehrinin her yıl yaklaşık 4 mm Adriyatik Denizi'ne doğru battığı görülmektedir. Venedik'teki bu çökmenin nedeni; Po Nehrinin getirdiği binlerce ton malzemenin Venedik Körfezi'ni doldurmasıyla ilgilidir.

Yukarıdaki açıklamada yeryüzünün şekillenmesindeki hangi hareketten bahsedilmektedir?

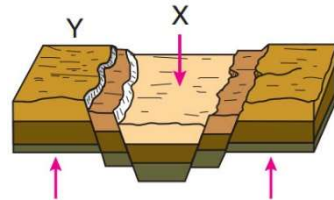
- A) Deprem B) Volkanizma
C) Epirojenez D) Orojeniz
E) Horst – Graben

8. Dilara, coğrafya dersinde iç kuvvetlerin neden olduğu olayları şu şekilde yazmıştır.

- I. Volkan püskürmeleri
- II. Gayzer sularının fışkırması
- III. Karstik mağaraların oluşması
- IV. Kıvrımlı dağ sıralarının oluşması
- V. Tektonik depremlerin görülmesi
- VI. Kıyılarda regresyon yaşanması
- VII. Okyanusta tsunamilerin yaşanması

Buna göre Dilara'nın yazdığı maddelerden hangileri iç kuvvetlerin neden olduğu olaylar arasında yer almaz?

- A) Yalnız II B) Yalnız III C) Yalnız VII D) I ve IV E) V ve VI

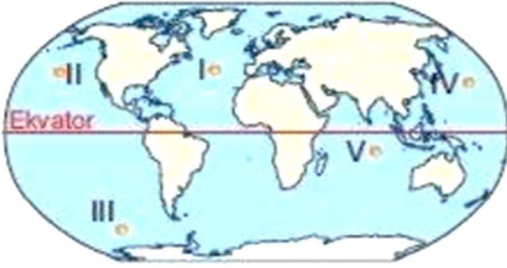

9. Yukarıdaki şekilde X ve Y ile gösterilen alanlara örnek olarak Türkiye'den aşağıdakilerden hangisi verilebilir?

X	Y
A) Bolkar Dağları	Konya Ovası
B) Gediz Ovası	Koroğlu Dağları
C) Büyük Menderes Ovası	Bozdağlar
D) Çukurova	Erciyes Dağı
E) Malatya Ovası	Kaz Dağları

10. Karaları meydana getiren ve okyanus tabanlarında da devam eden yer kabuğu levha adı verilen parçalardan oluşur. Yerkabuğunu oluşturan bu levhalar hareketliliğini devam ettirmektedir. **Buna göre, aşağıdakilerden hangisi levha hareketleri sonucunda meydana gelecek bir durum değildir?**

- A) Karaların toptan yükselmesi
- B) Sıcak su kaynaklarının oluşması
- C) Yeni fay hatlarının oluşumu
- D) Volkanik alanlarda püskürmelerin olması
- E) Karstik arazilerde mağaraların oluşması

11. Yukarıdaki haritada Avrasya ve Kuzey Amerika levhalarının birbirinden uzaklaşmasına bağlı olarak oluşan okyanus ortası sınırları hangi numara ile gösterilmiştir?
A) I B) II C) III D) IV E) V

12. Kaynağını Yer'in içinden alan kuvvetlere iç kuvvetler denir. **Aşağıdaki Yer şekillerinden hangisinin oluşumunda iç kuvvetler etkilidir?**

- A) Kayaların ufalanması
- B) Delta oluşumu
- C) Dağ oluşumu
- D) Mağara oluşumu
- E) Falez oluşumu

13. Yerkürenin yapısı ile ilgili aşağıdaki özelliklerden hangisi yanlıştır?

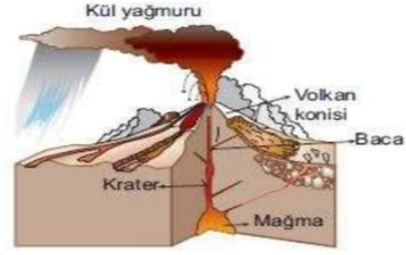
- A) Sıcaklık, kabuktan çekirdeğe doğru artar.
- B) Kabuğun kalınlığı karalar altında fazla, okyanuslar altında azdır.
- C) Deprem, volkanizma gibi iç kuvvetlerin kaynağı mantodur.
- D) Basınç ve yoğunluk çekirdekten litosfere doğru artar.
- E) Dünya kalınlıkları ve yoğunlukları farklı iç içe kürelerden oluşmuştur.

14. Türkiye'de kaplıca ve maden suyu kaynaklarının fazla olması aşağıdakilerden hangisiyle açıklanabilir?

- A) Fay hatlarının yaygın olmasıyla
- B) İklim çeşitliliğinin fazla olmasıyla
- C) Yer şekillerinin engebeli olmasıyla
- D) Yeraltı sularının fazla olmasıyla
- E) Sağlık turizminin gelişmiş olmasıyla

15. Etkin volkanik hareketlerin olduğu bir yöreyle ilgili olarak aşağıda verilenlerden hangisinin söylenmesi yanlış olur?

- A) Tektonik depremler yaşanabilir.
- B) Verimli topraklara sahiptir.
- C) Fay hatları bulunur.
- D) Eski kıta çekirdekleri üzerinde bulunur.
- E) Sıcak su kaynaklarına sahiptir.

16. Yukarıda bir yeryüzü şekli gösterilmiştir. **Aşağıdaki yörelerden hangisinde bu tür bir oluşuma rastlanma ihtimali daha yüksektir?**

- A) Trakya Çevresi
- B) Mentеше Dağları
- C) Van Gölü çevresi
- D) Batı Karadeniz
- E) Taşeli Platosu

17. Yer kabuğunun her yeri aynı özellikte değildir. Aynı insan vücudundaki eklemlerin oynama ve hareket özelliğine sahip olması gibi levhaların kenarları da eklemlerimiz gibi hareketli yerlerdir. **Buna göre aşağıdaki alanların hangisinde levha hareketleri daha fazla görülür?**

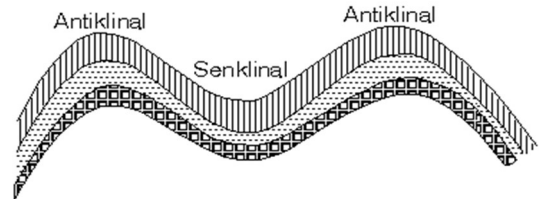
- A) Sibirya'da
- B) Kutuplarda
- C) Antarktika'da
- D) Doğu Avrupa'da
- E) Büyük Okyanus çevresinde

18. Türkiye genç oluşumlu, yüksek ve dağlık bir ülkedir. Dağlar genel olarak doğu - batı yönünde uzanır. Özellikle kıyıya paralel uzanan dağlar bölgelerin coğrafi özelliklerini etkilemektedir. **Buna göre, aşağıdakilerden hangisi Türkiye'de dağların yol açtığı etkiler arasında gösterilemez?**

- A) Deniz etkisinin iç kesimlere geçmesini engellemesi
- B) Orografik yağışların oluşumunu arttırması
- C) Aynı tür ürünlerin dağların güneyinde erken olgunlaşması
- D) Kıyı ile iç kesimler arası ulaşımı zorlaştırması
- E) Kıyılarda nemlilik ve yağışı arttırması

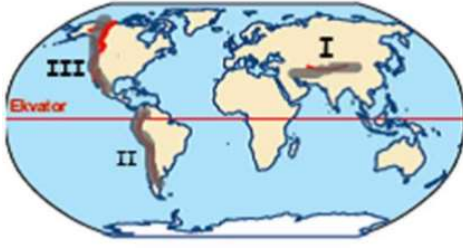
19. Aşağıda depremlerle ilgili olarak verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Depremler; çökme, volkanik ve tektonik kökenli olabilir.
- B) Yeryüzünde en yaygın ve tehlikeli tektonik depremdir.
- C) Deprem, yeni oluşumlu ve kırıklı yapıya sahip yörelerde daha fazla görülür,
- D) Yeraltında çok sayıda boşluğun bulunduğu karstik arazilerde çökme depremleri oluşur.
- E) Volkanik depremler geniş alanda etkili ve şiddetli olur.

20. Yukarıdaki yer şeklinin görüldüğü yerde aşağıdaki kuvvetlerden hangisi etkilidir?

- A) Epirojenez (Kıta oluşumu)
- B) Orojenez (Dağ oluşumu)
- C) Volkanizma
- D) Depremler
- E) Heyelan

21. Yukarıda bazı dağ sıraları gösterilmiştir. Bu dağ sıraları hangisinde doğru olarak verilmiştir?

I	II	III
A) Himalaya	Alp	And
B) Atlas	Himalaya	Kayalık
C) Kayalık	Ural	And
D) Alp	And	Himalaya
E) Himalaya	And	Kayalık

22. Türkiye arazisinin oluşum ve şekillenmesinde iç ve dış kuvvetler etkili olmuştur. Bazı yer şekillerinin oluşumunda iç kuvvetler etkili olduğu gibi bazı yer şekillerinin oluşumunda da sadece dış kuvvetler etkili olmuştur. Buna göre;

- I. Nemrut Krateri   II. Pamukkale Travertenleri
III. Peri bacaları   IV. Toros Dağları

yer şekillerinden hangilerinin oluşumunda sadece iç kuvvetlerin etkili olduğu söylenebilir?

- A) I ve II   B) I ve IV   C) II ve III
D) II ve IV   E) III ve IV

23. Yer kabuğunun bazı bölümlerinin bir düzlem doğrultusunda kırılmasına fay denir. Fay hatlarının yaygın olduğu bir bölge için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Yer kabuğunun en zayıf ve en hareketli bölümleridir.
B) Tektonik deprem yönünden tehlikelidir.
C) Masif araziler yaygındır
D) Magmanın yeryüzüne kolayca çıkabilir.
E) Sıcak su kaynakları yönünden zengindir.

24. Güney Amerika kıtası'nda yer alan ülkelerden Peru'da şiddetli depremler yaşanırken Brezilya'da deprem riski düşüktür. Bu durum iki ülkenin hangi yönden farklı olduğunu gösterir?

- A) Yer şekillerinin   B) Yerin yapısının
B) Nüfus yoğunluğunun   D) Tarım faaliyetlerinin
E) Ekonomik etkinliklerin

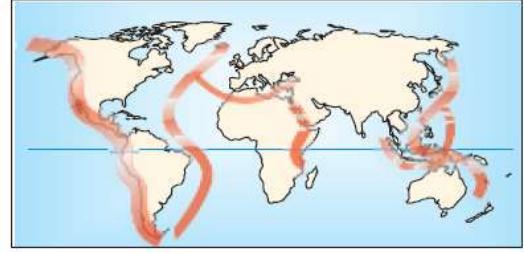
25. Yukarıdaki şekilde epirojenezin oluşumu gösterilmiştir. Buna göre aşağıdaki olaylardan hangisinin Epirojenezle ilgili oluşması beklenmez?

- A. Deniz tabanının tortulların birikmesi
B. Kıyı çizgisinin gerilemesi
C. Akarsuların akış hızının artması
D. Ova ve platoların yüksekliğinin artması
E. Kıyıların sular altında kalması

1. Lavların ani soğumasıyla oluşmuş, siyah camı keskin bir kayadır
2. Peribacalarını oluşturan hafif kolay aşınabilen kayadır.
3. Daha çok Akdeniz'de Batı Toroslar üzerinde rastladığımız kayadır. Bu kayacın olduğu yerde mağaralar yaygındır.

26. Yukarıda bazı özellikleri verilen kayaç türleri aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

1	2	3
A) Kömür	Kalker	Granit
B) Obsidyen	Tüf	Kalker
C) Mermer	Kömür	Volkan camı
D) Obsidyen	Bazalt	Çakıtaşı
E) Vokan cam	Bazalt	Kalker

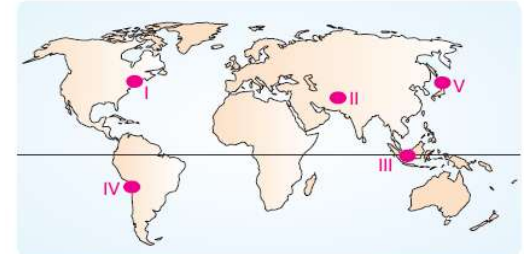

27. Yukarıdaki haritada dünya üzerindeki volkanik alanlar ile fay hatlarının dağılışı verilmiştir. Bu alanların dağılışı ile ilgili olarak;

- I. Yerkabuğunun zayıf ve hareketli noktalarıdır
II. Genç kıvrım dağlarına rastlanır
III. Taşkömürü yatakları bakımından zengindir
IV. Sıcak su kaynakları bakımından zengindir.

Özelliklerinden hangisi veya hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I   B) Yalnız II   C) I ve II   D) III ve IV   E) I, II ve IV

28. Yukarıda verilen alanların hangisi genç oluşumlu olmadığı için deprem riski azdır?

- A) V   B) IV   C) III   D) II   E) I

29. Alp Dağları ve Toroslar üzerinde deniz canlılarına ait fosillere rastlanması aşağıdakilerden hangisine kanıt olabilir?

- A) Denizel alanlardaki tortulların yükseldiğine
B) Deniz canlılarının karalarda da yaşadığına
C) Karaların zamanla alçaldığına
D) İklim değişikliklerinin yaşandığına
E) Denizlerdeki tuz oranının değiştiğine

30. Yerkabuğu ağırlığı oranında magma üzerinde yüzer durumdadır. Buna izostatik denge denir. Bu dengenin bozulması halinde Epirojenez meydana gelir. Aşağıdakilerden hangisi izostatik dengeyi bozan sebepler arasında yer almaz?

- A) Karalardaki aşınma   B) Buzul erimesi
C) Deniz diplerinde birikme   D) İklim değişimleri
E) Fay hatlarının kırılması